

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
b/t. nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. mars 2015

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um landmælingar og grunnkortagerð (560. mál)

Viðskiptaráð þakkar umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp. Frumvarpið kveður annars vegar á um það að afnumið verði það lagaskilyrði að gerð og miðlun á stafrænum þekjum hjá Landmælingum Íslands verði í mælikvarðanum 1:50.000 eða minni kvarða. Þess í stað verði stofnuninni heimilt að miða við þann mælikvarða og nákvæmni sem þörf er talin á hverju sinni. Hins vegar er frumvarpinu ætlað að afnema gjaldtökuheimild Landmælinga Íslands og þannig festa í sessi framkvæmd sem tekin var upp í janúar 2013.

Frumvarpinu er ætlað að stuðla að auknu samstarfi ríkisstofnana og sveitarfélaga sem afla og nota landupplýsingar til þess að nýta sem best opinbert fé og koma í veg fyrir tvíverknað og margkaup á gögnum. Þá kemur fram í greinargerð með frumvarpinu að nauðsynlegt sé að sú ríkisstofnun sem fer með landmælingar og grunnkortagerð geti unnið með og miðlað landupplýsingum með þeirri nákvæmni sem nauðsynleg er á hverjum tíma og miðlað til annarra stjórnvalda, hagsmunaaðila og almennings.

Við þetta gerir Viðskiptaráð nokkrar athugasemdir.

Í fyrsta lagi hafa einkaaðilar árum saman starfað á þessum markaði, kortlagt Ísland af mikilli nákvæmni og selt gögn sín til bæði ríkisstofnana og einkaaðila. Það fyrirkomulag sem frumvarpið kveður á um er líklegt til þess að eyðileggja rekstargrundvöll þessara fyrirtækja. Líkt og fram kemur í umsögn fjármála- og efnahagsráðuneytisins um þingmálið var það markmið gildandi laga frá árinu 2006 að draga Landmælingar Íslands út úr samkeppni við einkamarkaðinn og liður í því var að nákvæmari mælikvarðar en 1:50.000 féllu utan verksviðs stofnunarinnar. Hvergi í greinargerð með frumvarpi þessu er gerð grein fyrir því hvers vegna ekki sé nauðsynlegt að tryggja þetta mikilvæga markmið lengur.

Í öðru lagi er ekkert í núgildandi regluverki sem kemur í veg fyrir það að stofnanir sameinist um útboð fyrir gögn af meiri nákvæmni en þau gögn sem Landmælingum Íslands hefur verið heimilt að birta. Þetta kemur einnig fram í ábendingum fjármála- og efnahagsráðuneytisins og tekur Viðskiptaráð heilshugar undir ábendinguna. Í riti sem gefið var út í febrúar sl, *Hið opinbera: tími til breytinga*, benti Viðskiptaráð á mikilvægi þess að heildstæðar endurbætur

verði gerðar á fyrirkomulagi opinberra innkaupa.¹ Það fyrirkomulag sem frumvarpið kveður á um gengur mun lengra en nauðsynlegt er til þess að koma í veg fyrir marginnkaup á gögnum. Þá má velta upp þeirri spurningu hvort það vinni ekki einmitt gegn þátttöku stofnana í sameiginlegum útboðum að gera gögnin sem um ræðir gjaldfrjáls og aðgengileg öllum.

Í þriðja lagi hefur ekki verið gerð grein fyrir því hvaða kostnaður kunni að falla á hið opinbera vegna hins breytta fyrirkomulags. Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu hafa Landmælingar Íslands látið gögn sín af hendi gjaldfrjálst frá því í janúar 2013. Hins vegar hefur ekki verið gerð úttekt á því hvaða kostnaður kunni að fylgja öflun og framleiðslu gagna þeirra sem stofnuninni verður heimilt að afla náí frumvarpið fram að ganga. Tekur Viðskiptaráð undir ábendingar fjármála- og efnahagsráðuneytisins um að þörf sé á slíkri úttekt og telur rétt að hún verði framkvæmd áður en málið verður tekið til 2. umræðu á Alþingi.

Til viðbótar við þetta er ekki tilgreint í frumvarpinu með hvaða hætti Landmælingar Íslands muni sinna hinu nýja hlutverki og kemur fram í greinargerð með frumvarpinu að ekki þyki „ástæða til að löggesta einhverja ákveðna leið fyrir stofnunina að framfylgja því hlutverki.“ Hins vegar verði almennt „að ganga út frá því að landupplýsingar sem Landmælingar Íslands og aðrar stofnanir íslenska ríkisins munu kaupa til að koma upp, viðhalda og miðla landupplýsingagrunni verða keypt eða leigð af einkaaðilum, svo sem á grundvelli útboða.“

Viðskiptaráð er ósammála þessari nálgun og leggur ríka áherslu á að lögfest verði að Landmælingar Íslands skuli bjóða út til einkaaðila öll þau verk sem nauðsynleg eru til að viðhalda og miðla hinum nýja landupplýsingagrunni, verði frumvarpið að lögum. Óeðlilegt er að ríkið sé í samkeppni við einkaaðila um gerð landupplýsinga.

Loks liggur fyrir að stefnt er að sameiningu Þjóðskrár og Landmælinga Íslands. Viðskiptaráð styður sameiningu þessara stofnana en telur skynsamlegt að breytingar þær sem frumvarp þetta kveður á um verði skoðaðar í samhengi við slíka sameiningu. Á vefsíðu umhverfis- og auðlindaráðuneytisins kemur fram að fyrir sameininguna þurfi að greina starfsumhverfi stofnananna, meta það hvernig ytri aðstæður geti haft áhrif á starfsemina á næstu árum og kanna hve vel þær eru búnar undir sameiningu. Þá kemur einnig fram að framtíðarsýn og markmið með sameiningu þurfi að liggja fyrir. Telur ráðið mikilvægt að þessi greining fari fram áður en ráðist verður í breytingar þær sem frumvarpið kveður á um.

Það er því ljóst að skoða þarf ýmis atriði áður en haldið verður lengra með þessa vinnu. Hvort sem ráðist verður í breytingarnar sem frumvarpið kveður á um eða ekki telur Viðskiptaráð ótækt að frumvarpið verði samþykkt í núverandi mynd og án þess að úttekt hafi verið gerð á kostnaði við framkvæmd hins nýja fyrirkomulags.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið náí ekki fram að ganga.

Virðingarfyllt,

Marta Guðrún Blöndal
Lögfræðingur Viðskiptaráðs Íslands

¹ Nálgast má ritið á eftirfarandi slóð:
http://vi.is/%C3%BAtg%C3%A1fa/sk%C3%BDrslur/Hid_opinbera_timi_til_breytinga.pdf